

Trong bối cảnh hiện nay nước Nga đang tìm cho mình một vai trò, và một cách im lặng nó ý thức được rằng mình không còn quyền bính để có thể công kích bách các nước khác như xưa, cũng không còn mạnh mẽ thu hút các Liên Xô trước kia nữa.

Phong vịn bà Marilisa Lorusso, giáo sư lịch sử Đông Âu tại đại học Genova tây bắc Italia.

Cách đây 20 năm ngày mùng 8 tháng 12 năm 1991, đổ quách công sản Liên Xô đã đổ vỡ sụp đổ trong âm thầm.

Chỉ mười bốn năm trước đó, tức năm 1917, các người thành lập quốc gia rằng là những người này là Lenin, Trotskij và Staline đã mang đến cho Liên Xô thành một quốc gia kiểu mẫu, nơi công bằng xã hội ngự trị. Trong hơn 70 năm Liên Xô đã tự coi mình và được nhiều nước khác trên thế giới coi như trung tâm của ý thức hệ công sản quốc tế, và là quốc gia sáng tạo một nguyên mẫu trong lịch sử nhân loại. Để đạt được tiêu đó, nhà nước công sản Liên Xô đã xâm lăng các quốc gia láng giềng nhỏ bé khác, bóc lột nhân dân để lập các dân tộc chung quanh, và thực thi một chính sách cải tạo tàn bạo cho các tầng lớp trong lịch sử loài người. Sách lược thù hận, đấu tranh giai cấp, tàn phá quá khứ để xây dựng xã hội mới đã khiến cho gần 70 triệu người bị tàn sát oan nghiệt: hàng triệu người, bị tra tấn, và chết vì đói khát và bệnh tật trong hàng trăm ngàn nhà tù và trại lao động của các trại cải tạo trong lãnh thổ Liên Xô, được biết trong vùng Siberia bằng giá. Thế nhưng sau hơn 70 năm thống trị, đổ quách sụp đổ máu đổ đã gây ra sự sụp đổ và biến chuyển một cách nhanh chóng, không vinh quang, không kèn trống.

Thật ra, cùng cách cải tạo tàn bạo, giáo dục, phát triển khoa học, ngu dốt và tàn bạo của các lãnh đạo chính cao trí tuệ công sản đã biến Liên Xô trở thành một xã hội băng hoại, rã nát từ bên trong, như một căn bệnh ung thư không thể ngừng thu hẹp lại.

Biểu tượng của sự rã nát đó là biến cố bức tường Berlin sụp đổ ngày 9 tháng 11 năm 1989. Bức tường ô nhục phân chia nước Đức này đã do lãnh tụ công sản Đông Đức Walter

Hai mươi năm sau ngày dissolution Liên Xô sụp đổ

Tác Giả: Linh Tißn Khßi

Thứ Sáu, 16 Tháng 12 Năm 2011 09:04

Ulbricht vßng lßi đßan anh Lißn Xß Nikita Krushchov đßng lßen hßi thßng 8 nßm 1961.

Sau khi bßc tßng Berlin sßp đß, nhßn dßn cßc nßc Đßng Âß chuyßn mßnh nßi lßen gißnh đßc lßp, đßn đßn sß tan rßa khßi Lißn Bßng Xß Vißt.

Khßch quan mß nßi, ngay tß thßp nißn 1980, vßi cußc khßng hoßng kinh tßng cßng trßm trßng, Tßng bß thß đßng cßng sßn Lißn Xß hßi đß là ông Michail Gorbachiov đß thßy cßn phßi thay đßi cßng cßch cai trß và cßi tß cß cßu xß hßi lißn xß. Vß thß ông đß phßt đßng chißn đßch "Perestroika" cß nghßißa là "trßi tß đß tái thßnh lßp" và "Glasnot" cß nghßißa là "trßng sßng".

Ông Gorbachiov cßng chß trßng phßi chßm đßt chißn tranh lßnh, ngßng cußc chßy đßa vß trang và loßi trß nguy cß cßa mßt cußc chißn nguyßn tß. Ngày 10 thßng 10 nßm 1990 ông đß cß qußc hßi Lißn Xß bßu lßm tßng thßng, nhßng sau đß ông đß phßi tß chßc đß cho ông Boris Eltsin lßen cßm quyßn.

Ngày mßng 8 thßng 12 nßm 1991 cßc tßng thßng cßa ba cßng hßa Slave là Boris Eltsin cßa Nga, Leonid Kravciuk cßa Ukraine và Stanislav Shushkevich cßa Bielorussi đß nhßm hßp tßi mßt nhßa nghß mßt cßa chßnh quyßn trßng vßng rßng "Belovezhskaja Pushcha" gßn thßnh phß Minsk, đß quyßt đßnh gißi tßn Lißn Bßng Sß Vißt. Đß cßu vßn tßnh thß ba ngßng iß cßng đßng thßi cßng bß vßi cß thßnh lßp "Cßng đßng cßc qußc gia đßc lßp" (CSI), là mßt loßi Lißn hißp gißng Lißn Bßng Sß Vißt, nhßng khßng theo chß nghßißa đßc tßi toßn trß và cßc dßy rßng bußc chßng chßt cßa nßn bßn gißy hßnh chßnh rßng mß cßng sßn.

Mßi ba ngày sau đß, tßc ngày 21 thßng 12 nßm 1991 trßng mßt cußc hßp tßi Alma-Ata, khi đß là thß đß Kazakhstan, cßc nßc Azerbaigian, Armenia, Kazakhstan, Kirghigistan, Moldova, Tagikistan, Turkmenistan và Uzbekistan gia nhßp Cßng đßng cßc qußc gia đßc lßp.

Vßo thßng 10 nßm 1993 nßc Giorgia cßng là thßnh vißn cßa tß chßc nßy, nhßng đß ra khßi tß chßc, sau khi xßy ra chißn tranh Nga Giorgia hßi thßng 8 nßm 2008. Ba cßng hßa vßng Baltic là Estonia, Lettonia và Lituania đß khßng gia nhßp "Lißn hißp cßc qußc gia đßc lßp", vß hß cßm thßy xa lß đßi vßi cßc dßn tßc lißn xß, và coi mßnh là cßc dßn tßc bß Lißn Xß xßm lßng sau Đß Nhß Thß Chißn.

Gi&#i lãnh đ&#o m&#i c&#a Nga hi&#n nay là th&# t&#ng Vladimir Putin và t&#ng th&#ng Dmitrij Medvedev đã ch&# b&#t đ&#c đ&#i ch&#p nh&#n bi&#n c&# đ&# qu&#c c&#ng s&#n Li&#n Xô s&#p đ&. Đ&# c&#p t&#i bi&#n c&# này ông Putin g&#i nó là "m&#t th&#m h&#a chính tr&# đ&#a lý l&#n nh&#t" trong th&# k&# XX. Th&#t ra ông và ông Medvedev v&#n nuôi m&#ng tái l&#p kh&#i Li&#n Xô, đ&# cho n&#c Nga l&#i đ&#c m&#nh m&# và huy hoàng nh&# x&#a.

Chính vì th&# trong bài xã lu&#n đ&#ng trên nh&#t báo Izvestija h&#i đ&#u tháng 10 v&#a qua, th&# t&#ng Putin đã hô hào thành l&#p "Li&#n Hi&#p Âu Á" v&#i các n&#c c&#u c&#ng hòa Li&#n Xô. T&#ng th&#ng Medvedev l&#i còn tuyên b&# rõ ràng h&#n n&#a: "Chúng ta là m&#t qu&#c gia quen hành đ&#ng m&#t cách vĩ đ&#i, vì đó là đ&#u chúng ta có trong dòng máu. Đ&#t đ&#i r&#ng r&#i m&#nh m&#ng, các chi&#n th&#ng l&#n lao: t&#t c&# là c&#a chúng ta. Ng&#i d&#n Nga ngày nay không ch&# s&#ng các v&#n đ&# th&#ng ngày, mà cũng tin vào s&# m&#nh l&#ch s&# c&#a n&#c Nga n&#a. Vì th&# chúng ta hãy mau chóng làm vĩ c&# đ&# tr&#i r&#ng không gian kinh t&# và văn hóa, đã b&# gi&#m thi&#u sau khi Li&#n Xô s&#p đ&. Và quý v&# bi&#t là chúng ta s&# thành công". Nh&#ng xem ra câu chuy&#n không đ&#n gian nh&# v&#y, vì sau cu&#c đ&#u phi&#u b&#u qu&#c h&#i ngày 4-12-2011, đ&#ng c&#m quy&#n c&#a hai ông đã không đ&#i th&#ng nh&# h&# mong &#c, trái l&#i đã b&# t&# cáo là gian l&#n b&#u c&#. Và trong các ngày này đã có hàng ch&#c ngàn ng&#i thu&#c các đ&#ng phái qu&#c gia r&#m r&# bi&#u tình ph&#n đ&#i. Các cu&#c đ&#ng đ&# đã khi&#n cho g&#n 300 ng&#i b&# c&#nh sát b&#t gi&#, và có ng&#i cho r&#ng sau "Mùa Xuân A r&#p" b&#t đ&#u "Mùa Xuân n&#c Nga".

Ch&#c ch&#n đã có r&#t nhi&#u lý do khi&#n cho cho đ&# qu&#c c&#ng s&#n Li&#n Xô s&#p đ&, nh&#ng tóm l&#i có hai lý do chính. Tr&#c h&#t là s&# ki&#t qu&# l&#ch s&# và ý th&#c h&# c&#a ch&# nghĩa c&#ng s&#n, giáo đ&#u, c&# h&#, l&#i th&#i, mù quáng, m&#t chi&#u, c&#ng nh&#c, không sáng ki&#n. Ti&#p đ&#n là s&# chán n&#n m&#t m&#i c&#a ng&#i d&#n đ&#i v&#i ch&# đ&#c tài toàn tr&#, sau h&#n 70 năm b&# t&#c đ&#t m&#i quy&#n t&# do, ph&#i s&#ng trong c&#nh nghèo túng khó khăn, trong khi chớp bu lãnh đ&#o và các đ&#ng viên s&#ng phung phí, xa hoa h&#n t&# b&#n, và giành cho mình m&#i &#u đ&#i. M&#ng bá ch&# hoàn c&#u đã khi&#n cho nhà n&#c c&#ng s&#n Matsc&# và đ&# đ&#n tài l&#c và nhân l&#c cho cu&#c ch&#y đua vũ trang, tr&#i r&#ng biên c&#ng, bành tr&#ng th&# l&#c, và gia tăng &#nh h&#ng. Trong khi đó thì n&#n kinh t&# t&#p th&# qu&#c h&#u hóa hoàn toàn th&#t b&#i, vì không có kh&# năng đáp &#ng các nhu c&#u c&#a đ&#i đa s&# nhân d&#n.

Bên c&#nh đó là gu&#ng máy hành chánh n&#ng n&#, trì tr&# vì n&#n bàn gi&#y r&#m rà, cán b&# các c&#p giáo đ&#u, ngu đ&#t, và n&#n gian tham h&#i l&#. Tuy là công d&#n c&#a n&#c "Li&#n Xô vĩ đ&#i", nh&#ng ng&#i d&#n Nga c&#m th&#y "b&# t&#c đ&#t", vì h&# ph&#i hy sinh "th&#t l&#ng bu&#c b&#ng" đ&# nhà n&#c Matc&# và dùng ti&#n b&#c tr&# giúp các n&#c ch&# h&#u xa xôi, s&#ng trên m&# hôi n&#c m&#t c&#a h&#. Còn ng&#i d&#n các n&#c khác thu&#c kh&#i Li&#n Xô thì t&#c gi&#n vì có c&#m t&#ng b&# ng&#i Nga bóc l&#t, b&# b&#t bu&#c ph&#i tr&#ng ti&# m&#t lo&#i ng&#c hay s&#n ph&#m duy nh&#t đ&# cung c&#p cho đ&#n anh Nga. Tuy nhiên, chính sách toàn tr&#, đ&#i trá, b&#ng bít, ngu d&#n, thông tin m&#t chi&#u, đã không che đ&#u n&#i các ti&#n b&# trên th&# gi&#i, nh&#t là trong lãnh v&#c truy&#n thông và tin h&#c toàn c&#u. Và chuy&#n g&#i ph&#i đ&#n đã đ&#n: đ&# qu&#c c&#ng s&#n Li&#n Xô sụp đ&, cáo chung.

Sau đây chúng tôi xin giới thiệu quý vị và các bạn một số nhân đồ nhß bà Marilisa Lorusso, giáo sư lịch sử Đông Âu tại đồi hßc Genova tây bßc Italia, và chuyên viên phân tích tình hình các qußc gia Đông Âu, đồc bißt là các nßc vùng Caucase nhß Armenia, Georgia và Azerbaijan.

Hßi: Thßa giáo sư Marilisa Lorusso, 20 năm đã trôi qua, kß tß khi dissolution qußc cßng sự n Liên Xô sụp đổ tan tßnh, tình hình Đông Âu hißn nay ra sao?

Đáp: Tß thßi Liên Xô sụp đổ tại nay quang cßnh đã thay đồi rßt nhißu, không phßi chỉ vì nßc Nga và các đồng cß nßm đồßi tßm tay cßa nó đã thay đồi. Chúng ta cß nghĩ tßi các nßc gßn vßi nßc Nga xem: bên Tây thì Cßng đồng Kinh tß Âu châu đã trở thành mßt Liên Hißp và đã thu hút 3 nßc thußc khßi cßu Xô vißt và các nßc chß hßu; bên Đông thì Trung Qußc ngày càng có nhß hßng mßnh.

Hßi: Hai mươi năm sau ngày Liên Xô sụp đổ, thß tßng Vladimir Putin đã "phßi bßi bóng ma" cßa Liên Hißp Âu Á. Đây có phßi là nß tßc tái xây đồng mßt dissolution qußc Liên Xô "mßm nhß" hßn xßa không, thßa giáo sư?

Đáp: Trong bßi cßnh hißn nay nßc Nga đang tìm cho mình mßt vai trò, và mßt cách im lßng nó ý thßc đồßc rßng mình không còn quyßn bßnh đồ có thß cßng bách các nßc khác nhß xßa, cũng không còn mßnh lßc thu hút cßa Liên Xô trßc kia nßa. Vßt ngoài các suy tß chuyên môn, văn bßn hay bài vißt cßa thß tßng Putin đßng tßi trong các ngày đồu tháng 10 vßa qua trên nhßt báo Nga Izvestija, trở thành đồm quy chißu. Trong bài báo này ông Putin đồng mßt "hißp hßi vßt trên qußc gia", vßi ßu tiên thußc trßt tß kinh tß. Giß đây mßi dây nßi kßt là kinh tß chß không phßi ý thßc hß chính trß. Sß hßu hißu cßa nó sẽ là bßng chßng cho thßy các tham vßng cßa đồßn Cßm Linh.

Hßi: Thßa giáo sư, các nßc tßng là thành viên cßa khßi cßu Liên Xô có nhßy cßm đồi vßi các đồng ve vßt này cßa thß tßng Putin hay không?

Đáp: Cũng còn tùy đồy. Nßc Georgia thì nhßt đồng không là chú ý đồßn bßt cß sáng kißn nào cßa Nga, vì đã cßt đồt các liên lßc ngoßi giao vßi Nga tß khi xßy ra chißn tranh gißa hai nßc hßi năm 2008. Armenia thì sẽ nß sàng lßng nghe hßn, vì mßi ký thßa hißp trao đồi tß do gißa các

Hai mươi năm sau ngày dissolution Liên Xô sụp đổ

Tác Giả: Linh Tißn Khßi

Thứ Sáu, 16 Tháng 12 Năm 2011 09:04

nßc thußc Cßng đßng các qußc gia đßc lßp. Tß Azerbaigian cho tßi các qußc gia Trung Á thì tình hình phßc tßp hßn. Mßc dù có sß can thißp quân sß hßi năm 2008, xem ra không có nßc nào sßn sàng chßp nhßn các đßng hß cßa nßc Nga, mà không dành cho mình mßt khoßng trßng đß có thß thßng lßng.

Hßi: Sß tan rßa khßi cßng sßn Liên Xô đã đßc các nßc cßu thành viên mußn, hay là hß đã nhßn chßu nhß vßy, thßa gißo sß ?

Đáp: Cß liên quan tßi đßu này cũng có các phân bißt. Chßc chßn các nßc tßng là các qußc gia có chß quyßn tßi thßng trßc khi bß sát nhßp vào Liên Xô, thì có khuynh hßng giành lßi nßn đßc lßp cßa hß, nßn đßc lßp mà hß đã có nhßng đã bß gián đßn bßi sß áp chß và xâm lăng cßa Liên Xô. Đây là trßng hßp cßa các cßng hòa vùng Baltic hay vùng Caucase. Đßi vßi các nßc vùng Trung Á thì thách đß lßn hßn. Tuy đã có các hình thái bßt đßng ý kißn, các qußc gia vùng này đã không nß lßc hoßt đßng đß gißi tán khßi cßu Xô Vißt, và hß đã sßng tình trßng bßt ßn đßnh nßy sinh tß sß tan rßa ßy, cũng nhß sß ra đßi cßa các chuyên viên và các nhà kß thußt Nga. Nhßng ngßi này tß vß nßc và gißm sß hißn đßn cßa hß ß ngoßi qußc.

(Avvenire 7-12-2011)